

Tijdschrift voor Tandheelkunde

JUNI 1935

XLII JAARGANG AFLEVERING 6

REDACTIONEEL GEDEELTE

VOORTGEZET ONDERWIJS

616-314 (07)

Volgens artikel 1 van de Wet op het Hooger Onderwijs omvat dit „de vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der wetenschappen.” Meer kan men inderdaad van dat onderwijs verwachten noch verlangen. Dit beteekent, dat de pas afgestudeerde zich na deze voorbereiding, door *ervaring* zal moeten ontwikkelen tot een goed practicus.

Die ervaring zal hij geleidelijk verkrijgen in de uitoefening van zijn beroep, zoowel door zijn werk — leerende van zijn fouten — als door het volgen van de vakliteratuur en gesprekken met zijn beroepsgenooten.

Gebleken is echter, dat dit nog niet voldoende is en zoo ontstonden de vereenigingen van academici, die zich ten doel stelden de ontwikkeling van beroep en beroepsgenooten te bevorderen door gezamenlijke wetenschappelijke arbeid.

Het is vanzelfsprekend, dat dit Voortgezet Onderwijs bij uitstek belangrijk moet zijn voor de practische vakken, waar het volgen alleen van de literatuur den vakgenoot onvoldoende op de hoogte houdt van de vorderingen der techniek en de tandheelkunde mag in dit opzicht wel gelden als een practisch vak bij uitnemendheid.

Vandaar dan ook, dat het tandheelkundig vereenigingsleven in binnen- en buitenland een groote vlucht genomen heeft, dat voordrachten en demonstraties vele malen per jaar de aandacht vragen en dat congressen, nationaal en inter-

nationaal bij voortduring een beeld trachten te geven van de vorderingen en van de waarde der bereikte resultaten.

Gevraagd mag echter langzamerhand worden of al de moeite en energie, aan deze bijeenkomsten besteed, wel het hoogst bereikbare nuttig effect sorteeren en een veeljarige ervaring in binnen- en buitenland heeft schrijver dezès tot de overtuiging gebracht, eenerzijds, dat dit niet het geval is, anderzijds dat het anders en beter kan!

Te veel lijdt de regeling der werkzaamheden nog onder de historische ontwikkeling, die jaren geleden noodig maakte, wat thans overbodig, ja schadelijk kan zijn.

Immers overal — althans in Europa — was een halve eeuw geleden, bij het ontstaan der tandheelkundige organisaties, het aantal aangeslotenen gering.

Dit beteekende, dat men minder een Vereeniging was, dan wel een Gezelschap en in zulk een Gezelschap was ieder onderwerp, op welke wijze ook behandeld, welkom, omdat het gelegenheid gaf tot onderlinge bespreking en verheldering van inzicht.

Dit is thans geheel veranderd, het aantal leden van de meeste vereenigingen loopt in de honderden, het vergaderingbezoek is dienovereenkomstig groot; de werkwijze echter is niet noemenswaard gewijzigd.

Dit brengt mede, dat de programma's veelal overladen zijn en tevens dat een gedeelte van zulk een programma in de meeste gevallen gemist kan worden zonder eenige schade voor de hoorders, ja zelfs dat daar in sommige gevallen een voordeel in gelegen zou zijn.

Om dit te kunnen verhelpen, zal men zich moeten herzien en begrijpen dat andere tijden, andere eischen stellen. Wat geschikt is als voordracht, mededeeling of demonstratie voor een plaatselijk gezelschap, is het nog niet voor een landelijke Vereeniging en wat voor de laatste interessant kan zijn, behoeft het nog niet te wezen voor een internationaal congres.

De overlading verder, heeft tengevolge, dat de rampzalige voorzitter, met het horloge in de hand, zit te trappelen als

een spreker over tijd is, of de discussies te lang duren en zijn voornaamste zorg is, om door krachtig ingrijpen te voorkomen dat de boel in het honderd loopt.

Zoодоende wordt veelal de discussie bekort of afgesneden en gaat een belangrijk deel van het nut dezer samenkomsten verloren.

Men zal zich scherp voor oogen dienen te houden, dat het samentreffen van velen, die anders niet in de gelegenheid zijn onderling van gedachten te wisselen, gebruikt dient te worden om de verschillende inzichten naar voren te doen komen, bij voorkeur in eerste instantie door de daartoe meest bevoegden en dat een dergelijke uitwisseling van gedachten, wanneer zij volgt op een heldere voordracht of duidelijke demonstratie van het grootste belang is, zoowel voor de sprekers als voor de luisteraars.

Men mag daarom benieuwd zijn naar de resultaten van het in 1936 te houden congres in Weenen, waarvan de opzet volgens bovenbedoelde inzichten wordt voorbereid, al zal men nimmer mogen vergeten, dat daar de talenverscheidenheid en de moeilijkheid om de uit alle oorden der wereld komende sprekers vooraf voldoende te doordringen van hetgeen van hen wordt verlangd, een volkòmen succes in deze richting vrijwel bij voorbaat onmogelijk maken.

Voor nationale bijeenkomsten echter gelden deze moeilijkheden niet, althans veel minder en hier moet het mogelijk zijn een organisatie te vinden, die maakt, dat geen zich zelf respecteerend lid het zich veroorlooven kan, weg te blijven.

Men zal daartoe moeten beginnen den sprekers aanzienlijk minder tijd toe te staan dan thans gewoonlijk het geval is. Ook de beste spreker vermog zijn gehoor niet langer dan een uur te boeien en meestal is een half uur de grens van het uithoudingsvermogen om naar één stem te luisteren.

Het is echter juist de goede en ervaren docent, die niet meer dan een half uur noodig heeft en het zijn de slechte sprekers, die het uur overschrijden, wijl zij de stof niet voldoende beheerschen en niet vermogen te begrijpen, dat „in

der Beschränkung sich der Meister zeigt." Men onderschat dan het gehoor door het te vermoeien met een overvloed van overbodige details, of wel men overschat dat gehoor door het te overstelpen met definities en ingewikkelde formules, die geen enkele hoorder in zoo korten tijd vermag te bevatten.

Om nog maar te zwijgen van ellenlange lezingen over een onderwerp, dat zich niet voor een voordracht leent, doch die in een tijdschrift gepubliceerd behooren te worden., opdat zij daar à tête reposée kunnen worden bestudeerd.

Wanneer men deze serie onderwerpen van de programma's schrapt, zal men de overige moeten verdeelen in een groep, die in de Algemeene Vergadering behoort te worden behandeld en in eene, die in tafeldemonstraties moeten worden voorgedragen.

Voor de voordrachten bestemme men ten hoogste een half uur (behoudens wellicht zeer enkele uitzonderingen) en men late ruim tijd voor discussies. De ervaring leert, dat die discussies op hooger plan staan, wanneer men ze *niet* onmiddellijk op de voordracht laat volgen.

Voor de tafeldemonstraties (en eventueel voorstellen van patiënten) neme men veel tijd, zoodat de geïnteresseerde eventueel nog eens terug kan komen om verklaard te krijgen wat hem niet duidelijk was en opdat ieder vrij is zich daarheen te begeven, waar hij zijn belangstelling het meest bevredigd gevoelt.

Ook hier late men na afloop discussies toe over de *principiele* punten dier demonstraties.

Het wil ons voorkomen, dat op deze wijze georganiseerd, de vergaderingen niet alleen in belangrijkheid sterk zullen winnen, maar ook, dat wanneer men door de eerste moeilijke jaren heen is en deze werkwijze is ingeburgerd, men veel gemakkelijker menschen zal vinden, bereid om een en ander van hun kennis en ervaring aan anderen mede te deelen, zoodra zij overtuigd zijn, dat een uiteenzetting van tien minuten van een eigen standpunt meer wordt gewaardeerd, dan wanneer een uur wordt volgepraat, om te maskeeren dat men

eigenlijk maar voor tien minuten nieuws of belangrijks te vertellen heeft. De kliniek of de tafeldemonstratie geeft verder ook de slechtste spreker de gelegenheid om, zonder angst voor spot, te toonen wat hij heeft gedaan of gevonden.

De tandheelkunde geniet terecht sinds vele jaren een gunstige reputatie op het gebied van haar organiseerend vermogen. Het is de vaste overtuiging van schrijver dezes, dat het breken met sleur en een wijziging van werkwijze als hierboven bedoeld, die reputatie nog aanzienlijk zou kunnen verhoogen!

N.